

Kuulutuksen julkaisupäivä

2.6.2026

Diaarinumero

2861/03.04.04.04.24/2024

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDEN MAA-AINESLUPAA KOSKEVAN PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTOKUULUTUS

Maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeuden on annettava maa-aineslupaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta eli 9.6.2026.

Päätös

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 2.6.2026 numero 1326/2026 maa-aineslain mukaisessa valitusasiassa (valitus Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksestä 5.11.2024 § 91)

Luvansaaja

Rudus Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä 2.6.–9.7.2026 Hämeenlinnan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa <https://www.tuomioistuimet.fi/tuomioistuimet/hameenlinnan-hallinto-oikeus/yleistiedoksiannot-ja-julkiset-kuulutukset/julkiset-kuulutukset/>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy 9.7.2026.

2.6.2026

Dnro 2861/03.04.04.04.24/2024

Asia Maa-aineslupaa koskeva valitus

Valittaja Nyby Arboretum Oy

Luvansaaja Rudus Oy

Päätös, josta valitetaan

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätös 5.11.2024 § 91

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta on päättänyt myöntää Rudus Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan soran ja hiekan ottamiseen kiinteistöltä 532-409-1-1172. Ottamisalueen pinta-ala on 12,14 hehtaaria ja otettavan aineksen määrä 1 070 000 k-m³ 15 vuoden aikana. Ennen maa-ainesten oton aloittamista luvansaajan on asetettava 50 000 euron suuruinen vakuus, joka kattaa luvan voimassaoloajan. Päätöksen mukaan maa-ainesten ottaminen voidaan aloittaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen ja vakuuden ollessa voimassa.

Päätöksessä on asetettu seuraavat lupaehdot:

--

4. Luvansaajan on noudatettava voimassa olevaa ympäristölupaa ja ottamissuunnitelmaa siltä osin, mitä ei ole esitetty lupamääräyksissä.

5. Ottamisalueen ympärille tulee jättää suojaetäisyys häiriintyviin kohteisiin. Suojaetäisyyden on oltava vähintään 10 metriä ottamisalueen rajasta naapuritilan rajaan ja olemassa oleviin lähimpiin asuinrakennuksiin vähintään 100 metriä. Ottamisalue voidaan kuitenkin lännessä ulottaa kiinteistön 532-409-5-63 rajalle asti. Ottamisalueen ja naapurin rajan välisellä 10 metrin vyöhykkeellä ei sallita mitään ottamiseen liittyvää toimintaa maisemointia lukuun ottamatta. Rajavyöhykkeen maisemointi on tehtävä siten, että vyöhykkeellä mahdollisesti olemassa oleva suojausto on pyrittävä säilyttämään.

--

7. Maa-ainesten ottamista ei saa ulottaa tasoa +100 alemmaksi. Mikäli kallio nousee tämän tason yläpuolelle, on kallion päälle jätettävä vähintään metrin paksuinen maakerros.

--

10. Toiminnasta syntyvän melun ja pölyn leviämistä on estettävä käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja parhaita käytäntöjä.

11. Toiminta ottamisalueella ja ottamisalueen liittymätiet sekä kuljetukset on hoidettava siten, että toiminnasta aiheutuvat maisema-, pöly-, melu- ja tärinähaitat ovat mahdollisimman vähäisiä ja siten, ettei toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Ilman kasvillisuutta olevaa hiekkapintaista ottamisaluetta ja työmaatietä on niiden pölytessä tarvittaessa kasteltava suolattomalla vedellä silloinkin, kun alueella ei ole aktiivista toimintaa.

12. Maa-ainesten ottaminen on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu pohjaveden, pintavesien tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Alueen rintauksiin ei saa sijoittaa pohjaveden muodostumisen ja maisemoinnin kannalta alkuperäistä maa-ainesta hienojakoisempaa tai heikkolaatuisempaa maa-ainesta.

13. Törmäpääskyjen pesintärinteitä on suojeltava myös ottamistoiminnan aikana ja on otettava huomioon, että pesäpaikkojen hävittäminen tai pesinnän hävittäminen tai pesinnän häirintä pesintäaikana on kiellettyä luonnonsuojelulain nojalla.

14. Ennen ottamistoiminnan aloittamista tulee kertaluontoisesti ottoalueen eteläpuolella VT12 ja rautatien välisellä alueella sijaitsevien asuinkiinteistöjen talousvesikaivojen vedenpinnan korkeudet mitata ja ottaa talousvesikaivoista vesinäytteet, joista tulee analysoida ELY-keskuksen 27.4.2022 soranoton pohjavesivaikutusten seurantasuosituksessa listatut suppeat analyysit.

15. Maa-aineksenoton vaikutusta pohjaveden laatuun on seurattava pohjavesiputkesta HP 18/13 kerran vuodessa ELY-keskuksen 27.4.2022 antaman soranoton pohjavesivaikutusten seurantasuosituksen mukaan. Analyysivalikoimaan tulee lisätä uraani. Pohjaveden pinnantasoa on mitattava kolmen kuukauden välein. Pohjavesitarkkailun tulokset tulee toimittaa sähköisesti vuosittain helmikuun loppuun mennessä Lahden ympäristöpalveluille, Hämeen ELY-keskukselle ja Lahti Aqua Oy:lle.

16. Toiminnanharjoittajan on osallistuttava pohjaveden laadun yhteistarkkailuun, jos sellainen järjestetään alueella.

17. Alueella käytettävien vaarallisten aineiden varastointi sekä koneiden ja laitteiden sijoitus, säilytys ja tankkaus on järjestettävä siten, ettei toiminnasta aiheudu pohjaveden, pintaveden tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Vaarallisten aineiden valuminen ympäristöön on estettävä mahdollisissa onnettomuustilanteissa sekä säiliöiden tai laitteistojen rikkoutuessa. Mikäli ottotoiminnassa on pitkiä taukoja, tulee vaarallisten aineiden varastointia alueella välttää ja polttonestesäiliö tyhjentää.

18. Alueella säilytettävät muut vaaralliset aineet, kuten poltto- ja voiteluaineet, on sijoitettava katoksella varustettuun, lukittuun, säilytettävien aineiden tilavuutta vastaavaan, reunoiltaan korotettuun sekä nesteitä läpäisemättömään tiiviiseen suoja-altaaseen. Hulevesien pääsy suoja-altaaseen on estettävä.

19. Polttoainesäiliöiden on oltava hyväkuntoisia kaksoisvaippasäiliöitä ja niiden on kestävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Säiliöihin törmääminen on estettävä. --

20. Työkoneiden pidempiaikaista säilytystä alueella toiminta-ajan ulkopuolella vartioimattomina on vältettävä. Mikäli työkoneita säilytetään toiminta-alueella, on ne pidettävä lukittuina tiivispohjaisella tukitoiminta-alueella. Toiminta on järjestettävä siten, että työkoneiden tai muiden laitteistojen rikkoutuessa aineiden valuminen ja liukeneminen ympäristöön on estetty. --

22. Tukitoiminta-alueen sekä murskaus- ja seulontalaitteistojen vuotojenhallinta tulee järjestää kaksinkertaisen suojauksen periaatteen mukaisesti. --

--

25. Koko ottamisalueen jälkihoitotöiden on oltava valmiit luvan voimassaoloaikana. --

26. Jälkihoito tulee toteuttaa hakemuksessa ja ottosuunnitelmassa esitetysti. Ottamisalueen pohjalla ja luiskissa ei saa suorittaa massanvaihtoja. Kaivu tulee suorittaa siten, että luiskat on loivennettavissa rintauksen yläosasta saatavilla massoilla. Törmäpääskyjen pesintään tarkoitettun jyrkännealueen yläosaan tulee rakentaa ottosuunnitelman mukaisesti aita, jota tulee ylläpitää myös maisemoinnin jälkeen.

27. Alueelle ei saa tuoda maa-ainesta muualta ilman valvontaviranomaisen suostumusta. Alueen humuskerroksen palauttamiseen voidaan käyttää alueen ulkopuolisia puhtaita humusmaita, mutta niiden puhtaus on varmistettava ja massojen käytöstä on sovittava etukäteen Lahden kaupungin ympäristöpalveluiden kanssa. Maiden lähtöpaikoista, määrästä sekä laadusta on pidettävä kirjaa. Kirjanpito on näytettävä valvovalle viranomaiselle vuositarkastuksen yhteydessä. --

29. Pohjaveden tarkkailua tulee jatkaa 3 vuotta ottamisen päätyttyä määräyksen 15. mukaisesti. --

--

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksenalainen päätös on kumottava ja maa-aineslupahakemus hylättävä.

Jatkuvan melun ja pölyn sekä liikenteen vaikutuksia ihmisten terveyteen ja alueen monimuotoiseen luontoon ei ole arvioitu.

Päätöksessä ei ole arvioitu ilmastonmuutoksen vaikutuksia 15 vuoden aikana luonnon monimuotoisuuteen, pohjaveden riittävyyteen ja puhtauteen, eikä lähellä asuvan väestön elinolosuhteisiin ja terveyteen. Päätösesityksessä ja niistä annetuissa lausunnoissa puhutaan ainoastaan käytöstä ja maisemoinnista, mutta todellisia seuraamuksia maa-ainesten otosta ei ole arvioitu.

Maisemallisesti ja luontoarvoiltaan arvokasta Salpausselkää ei tule enää sallia maa-aineksen ottoon. Laaja monen hehtaarin hiekkakuoppa tulee sulkea ja maisemoida. Kiinteistön 532-409-1-1172 alla on merkittävä pohjavesialue, joka tulee turvata varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Maa-ainesten otto on myös esitetty liian lähelle asutusta, vain noin 100 metrin päähän. Melun, pölyn ja liikenteen vaikutuksia vähätellään lausunnoissa. Oton ajankohdaksi on määrätty arkisin 7–22 ja viikonloppuisin vähän vähemmän.

Päätös ei edistä Lahden kaupungin ilmastonmuutoksen torjuntaa koskevia tavoitteita kuten kestävästä kehitystä ja hiilineutraalia rakentamista.

Lausunnot ja selitykset

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta on antanut lausunnon, jossa se on muun ohella katsonut, ettei Nyby Arboretum Oy:llä ole asianosaisasemaa nyt kyseessä olevaan maa-aineslupaan liittyen, minkä vuoksi valitus tulisi jättää tutkimatta. Toissijaisesti lautakunta on vaatinut valituksen hylkäämistä.

Rudus Oy on antanut selityksen, jossa se on vaatinut valituksen hylkäämistä.

Nyby Arboretum Oy on antanut vastaselityksen, jossa se on vaatinut vuonna 2014 Rudus Oy:lle myönnettyjen ympäristölupien lakkauttamista. Lisäksi kiinteistön 532-409-1-1172 alla olevalle pohjavesialueelle on laadittava suojelusuunnitelma. Rudus Oy tulee velvoittaa maisemoimaan ottotoiminnan turmelema harjumetsä viipymättä.

Valituksenalaisessa päätöksessä mainitut takuusummat ovat liian pieniä jo tähän saakka aiheutettuun pilaantumiseenkin nähden. Maa-aineslupa on myönnetty ilman maa-aineslain 4 a §:n mukaista yhteiskäsittelyä eikä lautakunta ole perustellut asiaa. Valituksenalainen päätös ei ole oikeasuhtainen eikä ajantasainen suhteessa oikeudellisesti sitoviin kansainvälisiin ilmastonmuutoksen torjuntaa ja kestävästä kehitystä koskeviin sopimuksiin eikä Euroopan unionin ja Suomen ajantasaiseen maa-ainesten ottamisen edellytyksiä koskevaan ympäristönsuojelulainsäädäntöön. Asiassa ei ole edellytetty YVA:n laatimista, vaikka lupa on myönnetty 15 vuodeksi. Päätöksessä ei ole selvitetty maa-aineksen ja murskatun kiven

käyttötarkoitusta tai jätesuunnitelmaa. Vuosina 2004–2014 tapahtuneen maa-aineksen ottamisen ja kivenmurskaamisen vaikutuksia pohjaveteen ei ole selvitetty. Asiassa ei ole hankittu ympäristönsuojelulain edellyttämää terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa.

Luonnon merkittäviä kauneusarvoja ei ole tunnistettu. Rauhoitettu kangasvuokko on hävinnyt kiinteistöltä 532-409-1-1172 maa-aineksen oton seurauksena. Maa-aineslain edellyttämiä laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnon olosuhteissa, kuten vaikutuksia muun muassa törmäpääskyjen elinoloihin ja Salpausselän muuhun linnustoon, rauhoitetun kangasvuokon selviämiseen, puhumattakaan harjun sekä maiseman pitkäaikaisen pilaantumisen vaikutuksia luontopääomaan ei ole selvitetty. Lähellä olevasta luonnonsuojelualueesta ei ole tehty arviota.

Salpausselän kangasmetsän harjumaisema on pilaantunut kiinteistöllä lähes kokonaan vuosien 2004–2024 aikana. Ottamisalueiden jälkihoitoa ei ole tehty. Harjumetsän maisema tulee turmeltumaan edelleen ja harjun luonnon monimuotoisuus heikkenemään. Harjun laki tulee madaltumaan ja jo pelkästään lähi- ja kaukomaisema tulevat muuttumaan merkittävästi, kun harjun laella oleva kangasmetsä hakataan. Salpausselän harjumetsän jo turmeltuneita rinteitä ei ole maisemoitu. Rudus Oy ei ole hoitanut luvan saamisen edellyttämiä jatkotoimia vastuullisesti.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus hylkää vaatimuksen valituksen tutkimatta jättämisestä.

Hallinto-oikeus ei tutki vaatimusta Rudus Oy:lle vuonna 2014 myönnettyjen lupien lakkauttamisesta, vaatimusta pohjavesialueen suojelusuunnitelman laatimisesta eikä vaatimusta harjumetsän maisemoinnista.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen muilta osin.

Perustelut

Valituksen tutkiminen

Maa-aineslain 20 §:n 1 momentin mukaan valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on muun ohella kunnan jäsenellä.

Kuntalain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kunnan jäsen on yhteisö ja säätiö, jonka kotipaikka on kunnassa.

Hallinto-oikeuden hankkimasta, Nyby Arboretum Oy:tä koskevasta kaupparekisteriotteesta 20.12.2024 ilmenee, että yhtiön kotipaikka on Lahti. Näin ollen yhtiöllä on asiassa valitusoikeus.

Tutkimatta jätetyt vaatimukset

Hallinto-oikeuden toimivalta nyt kyseessä olevassa asiassa rajoittuu valituksenalaisen päätöksen lainmukaisuuden tutkimiseen. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei näin ollen kuulu tutkia vaatimusta toiminnanharjoittajalle vuonna 2014 myönnettyjen lupien lakkauttamisesta, vaatimusta pohjavesialueen suojelusuunnitelman laatimisesta eikä vaatimusta aiemman toiminnan turmeleman harjumetsän maisemoinnista.

Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Pykälän 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuva.

Pykälän 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 10 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa

voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle.

Ympäristöministeriön opas

Ympäristöministeriön julkaisussa 2023:30 ”Maa-ainesten ottaminen, Opas ainesten kestäväan käyttöön” on käytössä olevan selvitysaineiston perusteella arvioitu maa-ainesten ottamisesta aiheutuvia haittoja ja ottamisen edellytyksiä eri alueilla. Opas ei ole oikeudellisesti sitova, mutta sen tietoja ja suosituksia voidaan käyttää tausta-aineistona arvioitaessa maa-aineslupapäätöksen lainmukaisuutta.

Oppaan mukaan pohjaveden pinnan vaihtelun lisääntyminen tulee huomioida määriteltäessä suojakerrospaksuuksia. Suojakerrospaksuuden vaatimuksiin vaikuttaa ottamisalueen sijoittuminen pohjavesialueella ja pohjavedenottamon vaikutusalueella. Varovaisuusperiaatetta noudattaen vedenottamon lähisuojavyöhykkeille ei tulisi sallia uusia ottamisalueita. Olemassa olevilla ottamisalueilla suojakerros on vähintään 6 metriä. Ottaminen voi tulla kyseeseen lähinnä vanhojen ottamisalueiden kunnostamisen yhteydessä. Kaukosuojavyöhykkeillä suojakerroksen paksuus on vähintään 4 metriä. Suoja-alueiden ulkopuolella pohjavesialueella suojakerroksen paksuus on vähintään 3–4 metriä.

Oppaan mukaan soranottoalueella suojaetäisyyden asumiseen käytettävään rakennukseen tulisi olla vähintään 100 metriä, mutta tapauskohtaisesti ottamisalue voidaan ulottaa lähemmäs rakennusta.

Oppaassa todetaan, että vakuus arvioidaan tapauskohtaisesti maisemoinnin ja muiden maa-aineslain 11 §:n edellyttämien toimenpiteiden kustannusten perusteella. Kustannuksiin vaikuttavat ottamisalueen laajuus, korkeuserot, maaston muoto, pohjavesiolosuhteet, metsitettävä ala ja humuskerroksen lisäystarve. Oppaan mukaan vakuuden määrä on vuonna 2019 ollut voimassa olleissa luvissa keskimäärin 3 500–4 500 euroa/hehtaari.

Kuvaus hankkeesta ja ottamisalueesta

Asiassa on kysymys soran ja hiekan ottamisesta Lahdessa sijaitsevalta kiinteistöltä 532-409-1-1172. Ottamisalueen pinta-ala on 12,14 hehtaaria ja kaivualueen 11,10 hehtaaria. Otettavan aineksen määrä on 1 070 000 k-m³ 15 vuoden aikana. Ottamissuunnitelman mukaan aineksia tarvitaan ympäristön maarakennuskohteisiin ja betonituoteteollisuuteen. Ottamisalue sijaitsee Lahti–Kouvola välisen valtatie ja Lahti–Kouvola-junaradan pohjoispuolella sekä Selkolantien ja Ylämaantien risteyksen luoteispuolella noin kolmen kilometrin etäisyydellä Iitin kunnan rajalta. Alueelta on otettu maa-aineksia jo usean lupajakson aikana.

Ottamissuunnitelman 28.6.2024 mukaan suunnittelualueella on voimassa maa-aineslupa 25.11.2014 (§ 82) soran ja hiekan ottamiseksi sekä toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa 25.11.2014 (§ 83) harjusoran murskaamiseksi. Ottamisalueesta noin 2/3 on avattua hiekka-/sorapintaista aluetta ja lähes 1/3 on metsäpeitteistä. Otettua aluetta on maisemoitu/luiskattu kahdesta kohdasta

noin 1 hehtaarin alalta. Nyt kyseessä olevalla suunnitelmalla alueelle haetaan uutta maa-aineslupaa 15 vuodeksi, koska ottotoiminta ei ole edennyt alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Ottamisalueella ei ole voimassa asemakaavaa. Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 ottamisalue on osoitettu maa-ainesten ottoalueeksi (eo). Merkinnällä osoitetaan maa- ja kalliokiviainesten ottoon soveltuvat alueet.

Päätöksentekohetkellä voimassa olleessa oikeusvaikutteisessa Lahden yleiskaavassa 2030 alue on merkitty merkinnällä EO/MU-1 eli maa-ainesten ottoalue/maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.

Voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa Uudenkylän osayleiskaavassa ottamisalue on osoitettu maa-ainesten ottoalueeksi/maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (EO/M). Lisäksi alue on osoitettu pohjaveden muodostumisalueeksi (pv-1) ja tärkeäksi tai vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi (pv), jota koskevan merkinnän mukaan alueella on kielletty sellainen rakentaminen tai muu maankäyttö, josta voi olla ympäristösuojelulain 2 luvun 17 §:n (pohjaveden pilaamiskielto) vastaisia seurauksia. Ottamisalue sijoittuu osayleiskaavassa Salpausselkää osoittavan kaavamerkinnän (ss) alueelle. Merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaan maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon reunamuodostuman merkitys maiseman, geologian, pohjaveden, luonnonympäristön, ilmaston, kulttuurihistorian ja virkistyksen kannalta.

Päätöksen lainmukaisuus

YVA-menettely ja maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

Kun otetaan huomioon ottamisalueen koko ja ottotoiminnan laajuus, hanke ei ole edellyttänyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kun hankkeeseen liittyen on jo voimassa oleva ympäristölupapäätös, rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätös ei ole lainvastainen myöskään maa-aineslain 4 a §:n maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelyä koskevalla valitusperusteella.

Ottamisaika

Maa-aineslain 10 §:n 2 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen voidaan myöntää enintään viideksitoista vuodeksi muun ohella silloin, kun ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki) mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle. Koska nyt kyseessä oleva kiinteistö on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 ja alueella voimassa olevassa Uudenkylän osayleiskaavassa osoitettu maa-ainesten ottoalueeksi, lupa on voitu myöntää 15 vuodeksi.

Maisema-arvot

Ottamissuunnitelman 28.6.2024 mukaan ottamisalue sijaitsee entisen Nastolan kunnan alueella ensimmäisen Salpausselän reunamuodostumalla. Reunamuodostuma on suurmaisemassa merkittävä halliten näkymiä laajoille alueille. Ottamisalue sijaitsee harjualueen lähes tasaisella lakiosalla. Paikallisesta ottamistoiminnasta syntyvä maastopainanne ei muuta suurmaisemakuvaa, koska harjun reunoja ei ”puhkaista”. Lähimaisemassa ottamisalue näkyy metsäpeitteen ja laidoilla olevien pintamaakasojen vuoksi vain paikoitellen vieressä kulkeville Selkolan- ja Ylämaanteille. Ottamisalue ei kuulu suojeltuihin maisema-alueisiin. Alueen lähiympäristö on tavanomaista kuivan harjualueen metsämaata.

Hakemukseen liitetyn ottamisaluetta kuvaavan nykytilakartan 2.2.2023 mukaan ottamisalue kattaa lähes koko kiinteistön 532-409-1-1172. Kiinteistön itäinen osa ja keskiosa on jo ennestään avattu, kun taas kiinteistön läntinen osa on yhä kokonaisuudessaan avaamatta. Lopputilannekartan 2.2.2023 ja leikkauspiirustusten 2.2.2023 mukaan ottamisen päätyttyä ottamisalueen pohja on tasolla +100,0, kun taas alueen laidoilla maanpinta vaihtelee tasoilla +120–+129. Ottamisalueen ulkopuolella maanpinta pääsääntöisesti laskee matalammalle tasolle.

Asiassa saadun selvityksen mukaan nyt kyseessä oleva ottotoiminta on alueella voimassa olevan Uudenkylän osayleiskaavan mukaista, ja alueella aiemmin harjoitettu maa-ainestenottotoiminta on jo valmiiksi vaikuttanut ottoalueen maisema-arvoihin. Kun edelleen otetaan huomioon, että maa-ainesten ottaminen muuttaa aina jonkin verran ympäröivää maisemaa, ottamisen ei voida lupapäätöksellä jälkihoitotoimenpiteistä ja maisemoinnista annetut lupamääräykset huomioon ottaen katsoa laissa tarkoitettulla tavalla turmelevan maisemakuvaa tai tuhoavan luonnon merkittäviä kauneusarvoja.

Luonnonolosuhteet ja luonnolle aiheutuva haitta

Ottamissuunnitelman 28.6.2024 mukaan alue ei kuulu mihinkään suojelualueeseen. Lähistöllä ei ole Natura-alueita. Kohdetta lähin luonnonsuojelualue on Löllänvuoren lehmusmetsä, joka kuuluu luokkaan ”Yksityisten maalla olevat suojelualueet”. Suojelualue on noin 1,6 kilometrin etäisyydellä pohjoisluoteen suunnassa.

Sitowise Oy:n luontoselvityksen 25.6.2024 mukaan pääosa kiinteistöstä 532-409-1-1172 on maa-ainestoaluetta. Ottotoimintaa ei ole viime vuosina ollut, mutta alue ei ole vielä alkanut kasvittua, vaan ottoalue on lähes kasvitonta hiekkapintaa. Jäljellä olevat puustoiset alueet ovat osin häiriytyneitä lähinnä kuivahkojen kankaiden nuoria tai varttuneita kangasmetsiä, joita luonnehtii talousmetsämäisyys. Alueella ei esiinny edustavia uhanalaisia luontotyyppisiä. Selvitysalueen eteläreunassa on edustava uusympäristö tien varressa, jossa esiintyy ketomaista kasvillisuutta käsittäen muun muassa silmälläpidettävät ahokissankäpälän ja harjuajuruohon. Selvitysalueen koillisnurkassa on tavattu kangasvuokkoa vuonna 2004. Kangasvuokkoa ei ole havaittu vuonna 2013 eikä tämänkään kartoituksen yhteydessä lajia enää löydetty. Alueella tavattiin uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista

ahokissankäpälää ja harjuajuruohoa Ylämaantien varresta. Ahokissankäpälällä on myös pieni kasvusto ottoalueen pohjalla. Selvitysalueen länsiosassa havaittiin ilmeisesti varsinainen elinympäristönsä ulkopuolella ollut koivuhiiri, joka on luontodirektiivin liitteen IV (a) laji. Hyönteisten kannalta tärkeimmät kohdat ovat radanvarren ja viereisen Ylämaantien ruohokasvillisuudeltaan edustavat paahdeympäristöt, joissa on suuri hyönteispotentiaali, vaikka uhanalaisia lajeja ei havaittukaan. Harjualueiden kanervakankaille tyypillistä silmälläpidettävää kehnämittaria havaittiin kolme yksilöä. Johtoalueelta tunnetun vaarantuneen palosirkan esiintymistä ei käynnin aikaisuuden vuoksi voitu varmuudella tarkastaa.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä myös ELY-keskus) lausunnon 27.9.2024 mukaan hankealueen ja lähiympäristön luonnonympäristöä on kartoitettu useissa selvityksissä, joiden perusteella ottoalueella on havaintoja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajista koivuhiirestä, erityisesti suojeltavaksi lajiksi määritellystä palosirkasta sekä erittäin uhanalaisen törmäpääskyn pesinnästä. Ottoalueen lähiympäristössä on aiemmin havaittu rauhoitetun kangasvuokon kasvupaikka, mutta kangasvuokkoa ei ole havaittu vuosien 2013 ja 2024 selvityksissä. Ottotoiminnan vaikutukset edellä mainittuihin suojeluarvoihin on arvioitu pääosin kattavasti. Ottaen huomioon, että ottoalue ei kuvauksen perusteella ole koivuhiiren tyypillistä elinympäristöä ja ottoalueen ympäristö jää metsäiseksi, toiminnalla ei ole todennäköisesti vaikutuksia koivuhiiren lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin. Palosirkan kannalta merkittävät ydinalueet on todettu sijaitsevan pääosin junaradan varren ympäristössä, eikä ottotoiminnalla ole merkittäviä vaikutuksia lajin elinympäristöihin. Törmäpääskyt on huomioitu jälkihoitosuunnitelmassa hyvin, ja esitetyt ratkaisut tukevat lajin pesintämahdollisuuksia alueella ottotoiminnan jälkeen. Törmäpääsky tulee huomioida myös ottotoiminnan aikana vaiheistamalla toiminta niin, että lajille soveltuvia pesintärinteitä on alueella myös toiminnan aikana. Maa-ainesten ottaminen suunnitellulta alueelta on mahdollista toteuttaa siten, ettei se ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n rajoitusten kanssa.

Hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan asiassa on esitetty riittävä selvitys hankkeen luontovaikutusten arvioimiseksi.

Saadun selvityksen mukaan asiassa on kyse ottotoiminnan jatkamisesta jo pääosin avatulla ottamisalueella. Siltä osin kuin aluetta ei ole vielä avattu ottamista varten kyse on tavanomaisesta talousmetsästä, eikä alueelta ole tunnistettu luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja luontotyyppejä tai luontodirektiivin liitteessä IV a ja IV b mainittuja tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja lukuun ottamatta yksittäistä koivuhiirtä, jonka on arvioitu olleen varsinaisen elinympäristönsä ulkopuolella. Kun vielä otetaan huomioon, että lupamääräyksissä on kielletty alueella pesivien uhanalaisten törmäpääskyjen pesäpaikkojen hävittäminen, pesinnän hävittäminen tai pesinnän häirintä pesintäaikana, sekä se, että ottamissuunnitelman mukaan ottamisen päätyttyä törmäpääskyjen pesimismahdollisuudet alueella varmistetaan muotoilemalla pesimärinteitä terassoitujen luiskien yläosiin pääosin alueen itäreunalle, ottamisesta ei voida katsoa aiheutuvan luonnonsuojelulain vastaisia seuraamuksia eikä myöskään maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa

tarkoitettua erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista taikka 3 kohdassa tarkoitettuja huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

Pohjavesi

Ottamissuunnitelmasta 28.6.2024 ilmenee, että suunnittelualue sijaitsee I-luokan Nastonharju-Uudenkylän pohjavesialueella (0453252 B). Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 10,32 km² ja muodostumisalueen pinta-ala 5,6 km². Ottamisalue on muodostumisalueella, jolta pohjaveden virtaus suuntautuu kohti eteläkaakon suunnassa olevaa Alimmaisen vedenottamoaa. Vesi virtaa ottamon läheisyydessä paksujen hienoaineskerrostumien alapuolella olevassa karkeassa aineksessa paineellisena. Ottamo on noin 2,6 kilometrin etäisyydellä. Pohjavesialueella on useita maa-ainesten ottamisalueita. Niiden osuus alueen maankäytöstä on kuitenkin verraten pieni. Ottamissuunnitelmassa on arvioitu, että ottamisen vaikutukset voivat näkyä lievästi pohjaveden laadussa muun muassa sähkönjohtavuuden, kloridin ja sulfaatin osalla. Maa-ainesten ottaminen ei kuitenkaan aiheuta pohjaveden pilaantumista eikä muuta veden laatua talousvedeksi kelpaamattomaksi. Ottamisalueen osuus pohjaveden muodostumisalueen pinta-alasta on noin 2,0 %.

Sitowise Oy:n laatimasta Nastamäen tuotantoalueen kaivokartoituksesta 7.8.2023 ilmenee, että noin 200 metrin etäisyydeltä Nastamäen soranottoalueesta, pohjaveden virtaussuunnan alapuolelta kartoitettiin viisi rengaskaivoa ja kaksi porakaivoa, joista pohjaveden pinnankorkeutta ei mitattu. Kiinteistöllä 532-409-5-44 vedenpinta on ollut tasossa +84,72, kun taas muilla kiinteistöillä veden pinnankorkeus on vaihdellut välillä +81,36–+81,53.

Rudus Oy:n Nastolan Uudenkylän tuotantoalueen pohjavesitarkkailun vuosiraportin 2023 mukaan tuotantoalueelle on asennettu kaksi pohjaveden tarkkailuputkea, PVP1 ja HP18/13. Pohjaveden pinnan tasoa on seurattu putkesta PVP1 vuosina 2001–2016, ja putkesta HP18/13 lokakuusta 2014 lähtien. Pohjaveden pinnan taso mitataan tuotantoalueella kolmen kuukauden välein. Tarkkailuun kuuluu joka kolmas vuosi laaja analyysipaketti ja välivuosina tarkkailukohteista määritetään suppea analyysipaketti. Vuonna 2023 oli vuorossa suppea analyysi. Toukokuun näytteenottoaikaan (9.5.2023) vesi oli aiempaa sameampaa. Sähkönjohtavuus ja sulfaattipitoisuus olivat hieman aiempaa pienempiä. Sulfaattipitoisuudessa oli vuoteen 2020 asti lievä nouseva trendi. Vedenlaatu oli nyt sameutta lukuun ottamatta luonnontilaisen pohjaveden tasoa tutkituilta ominaisuuksiltaan. Vuoden 2014 alusta vuoden 2017 loppuun vedenpinnankorkeus on ollut lievässä laskussa, mutta nousut vuonna 2018 ja sittemmin pysynyt melko vakaana. Elokuussa 2023 pohjaveden pinnankorkeus tarkkailuputkesta HP18/13 mitattuna on ollut noin tasolla +81,6.

Hallinto-oikeuden käsityksen mukaan esitettyjä selvityksiä on pidettävä riittävinä päätöksen lainmukaisuuden arvioimiseksi.

Maa-ainesten ottamisalueen sijoittuminen pohjavesialueelle ei yksinään ole este maa-ainesluvan myöntämiselle. Ottamistoiminnan vaikutukset alueen

pohjavesioloihin tulee arvioida tapauskohtaisesti, ja ottamistoiminta pohjavesialueella on mahdollista, jos ottamistoiminnasta ei aiheudu vaaraa pohjaveden laadulle tai antoisuudelle.

Lupamääräysten mukaan maa-ainesten ottamista ei saa ulottaa tasoa +100 alemmaksi. Mikäli kallio nousee tämän tason yläpuolelle, on kallion päälle jätettävä vähintään metrin paksuinen maakerros. Kun otetaan huomioon, että pohjaveden pinnankorkeus tarkkailuputkesta HP18/13 mitattuna on ollut noin tasolla +82, mikä on pääosin vastannut myös ottamisalueen ympäristössä olevien kaivojen vedenpinnankorkeutta, ylittää suojakerrospaksuus olennaisesti ympäristöministeriön oppaassa suositellun vähimmäistason. Kun vielä otetaan huomioon ottamisalueen verrattain pieni koko pohjaveden muodostumisalueen pinta-alaan nähden, pohjaveden korkeuden ja laadun tarkkailemiseksi ja suojaamiseksi annetut lupamääräykset kokonaisuudessaan sekä se, mitä maa-aineslain 14 §:ssä on säädetty toiminnan valvomisesta ja valvontaviranomaisesta, ottamistoiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tärkeää tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista.

Asutukselle aiheutuva haitta

Maa-ainesten ottaminen vaikuttaa aina väistämättä ottamisalueen ja sen lähiympäristön olosuhteisiin. Maa-ainesluvan myöntämisen yhtenä edellytyksenä on, ettei toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Asiaa ratkaistaessa tulee kiinnittää huomiota muun muassa ottamisalueen ja häiriintyvän kohteen väliin jääviin suojaetäisyyksiin.

Ottamissuunnitelman 28.6.2024 mukaan alueen ympäristössä on harvakseltaan asutusta. Lähimmät häiriintyvät kohteet sijaitsevat noin 110 ja 130 metrin etäisyydellä lounaassa. Ottamissuunnitelmasta ja suunnitelman liitteinä olevasta suunnitelmakartasta ilmenee, että lähimpien asuinrakennusten ja ottamisalueen pohjatason väliin jää korkea luontainen meluste. Melua ja pölyä tuottavat toiminnot tapahtuvat valtaosin ympäröivää maanpintaa alhaisemmalla tasolla.

Alueelle kuljetaan Ylämaantien kautta ja liikenne suuntautuu siitä VT12:lle. Kuljetukset ja lastaus tapahtuvat pääsääntöisesti arkisin maanantaista perjantaihin kello 6–22 välisenä aikana ja arkilauantaisin kello 7–16. Satunnaisesti liikennettä voi olla myös muina aikoina. Keskimääräinen liikennemäärä alueelle on noin 1,6 ajoneuvoa tunnissa.

Ottamissuunnitelmassa on arvioitu, että toiminnasta aiheutuu kuivana aikana pölyn leviämistä. Toiminta tapahtuu kuopassa ja pääosa pölystä laskeutuu ottamisalueelle. Pölyämistä rajoitetaan tarvittaessa muun muassa kastelemalla ajoreittien pintaa kuivana aikana. Pölyämistä seurataan aistinvaraisesti ja tarvittaessa pölyn syntymisen ja leviämisen ehkäisemistoimia tehostetaan. Toiminnasta aiheutuva melu on vähäistä ja jää ympäristössä selvästi melutason ohjearvojen alapuolelle.

Kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella ottamisalueen ja asutuksen väliin jää Ylämaantie ja sen eteläpuolella sijaitseva junarata sekä näiden eteläpuolella metsää.

Hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan hankkeen vaikutuksia asutukselle on selvitetty ja arvioitu riittävästi.

Kun otetaan huomioon valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksissä ja ottamissuunnitelmassa melun ja pölyn torjumisesta esitetty sekä asutuksen etäisyys ottamisalueesta ja sen sijoittuminen ottamisalueeseen ja Ylämaantiehen nähden suojaosan metsävyöhykkeen toiselle puolelle, toiminnasta ei voida arvioida aiheutuvan asutukselle tai ympäristölle maa-aineslain 3 §:n 4 momentissa tarkoitettua haittaa meluun, pölyyn tai lisääntyneeseen liikenteeseen liittyvällä perusteella.

Vakuuden määrä

Maa-aineslakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen ei sisälly lain 12 §:ssä tarkoitettua vakuuden määrää koskevia säännöksiä. Vakuuden määrääminen ja suuruus ovat lupaviranomaisen harkinnassa.

Ottamisalueen noin 12 hehtaarin koko sekä muut edellä tässä päätöksessä kuvatut ottamisalueen olosuhteet huomioon ottaen valituksenalaisella päätöksellä asetetun 50 000 euron suuruisen vakuuden on katsottava vastaavan ympäristöministeriön oppaan suositusta, eikä vakuussummaa ole pidettävä liian pienenä.

Muut valitusperusteet ja loppuyhteenveto

Maa-aineslupa on myönnettävä, jos maa-aineslaissa säädetyt edellytykset luvan myöntämiselle täyttyvät. Laissa ei ole edellytetty ilmastonmuutoksen torjuntaan tai kestäväan kehitykseen liittyvien näkökohtien huomioon ottamista maa-aineslupaa myönnettäessä. Maa-aineslain 1 a § on tavoitesäännös, jolla ei ole itsenäisiä oikeusvaikutuksia.

Ottamissuunnitelmassa olevaa jätehuoltosuunnitelmaa sekä selvitystä maa-ainesten käyttötarkoituksesta on pidettävä riittävänä. Edellä tässä päätöksessä esitetyt seikat huomioon ottaen maa-ainesten ottaminen ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Ottamistoiminnasta ympäristölle ja asutukselle aiheutuvia haittoja ja riskejä on riittäväällä tavalla ehkäisty lupapäätöksessä annetuilla lupamääräyksillä. Valituksenalaista päätöstä ei näin ollen ole syytä kumota.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Tuomioistuinlaki 4 luku 1 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 momentti 1 kohta
Maa-ainelaki 1 § 2 mom, 5 § ja 5 a §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta 1 § ja 2 §
Luonnonsuojelulaki 78 §
Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) 3 § 1–3 mom

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Henna Nevalainen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Maria Jokinen ja Henna Nevalainen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asiantuntijajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Nyby Arboretum Oy
	Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa, laskutetaan myöhemmin (Tuomioistuinmaksulaki 2 § ja oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta)
	Oikeudenkäyntimaksun määräämiseen saa vaatia oikaisua alla ilmenevällä tavalla.
Jäljennös maksutta	Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta
	Lahden kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.
	Rudus Oy
	Lupa- ja valvontavirasto

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
 Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
 Puhelinnumero: 029 56 42210
 Faksi: 029 56 42269
 Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
 Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puhelusta peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla <https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot mukaan lukien sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- soveltuvalla tavalla valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja, jos hän ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa eikä hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos valituksen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle valitusajan viimeisen päivän aikana. Muulla tavoin toimitetun valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:	https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/ /
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)